

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพของคู่สมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

นางสาวเพ็ญภา แพทย์พันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-981-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIP BETWEEN MARRIED COUPLE'S PERSONALITY TRAITS
AND MARITAL SATISFACTION

Miss Pennapha Pathphun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-634-981-3

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เพื่อเผยแพร่งานวิจัย : ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพของคู่สมรสกับความพึงพอใจ
ในชีวิตสมรส (RELATIONSHIP BETWEEN MARRIED COUPLE'S PERSONALITY TRAITS
AND MARITAL SATISFACTION) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.ชัยพร วิชาวรรณ, 135 หน้า.
ISBN 974-634-981-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่มี
ลักษณะบุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน และ คู่สมรสที่มีลักษณะบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบ
ต่อไปนี้ สูงทั้งสองคนมีดังนี้

- ชอบออกสังคม (I= 3.97)	- ใช้อำนาจ (I= 3.88)
- มีหิริโอตตัปปะ (I= 4.15)	- กล้าเสี่ยงภัย (I= 4.14)
- ชอบทดลอง (I= 3.97)	

2. คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบ
ต่อไปนี้ ต่ำทั้งสองคนมีดังนี้

- สติปัญญา (I= 3.94)	- ทำคนตามสบาย (I= 4.03)
- ระวังสงสัย (I= 3.99)	- ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม (I= 3.91)
- หัวใจวิถก (I= 4.21)	- พึ่งตนเอง (I= 3.96)
- ควบคุมตนเองได้ (I= 3.98)	- อารมณ์ตั้งเครียด (I= 4.09)

3. คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบ
ต่อไปนี้ สูงคนหนึ่งและต่ำคนหนึ่ง มีดังนี้

- จิตใจอ่อนแอ (I= 3.89)

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....
ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C742656 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: PERSONALITY TRAITS / MARITAL SATISFACTION

PENNAPHA PATHPHUN : RELATIONSHIP BETWEEN MARRIED COUPLE'S
PERSONALITY TRAITS AND MARITAL SATISFACTION. THESIS ADVISOR :
PROF. CHAIYAPORN WICHAWUT, Ph.D. 135 PP. ISBN 974-634-981-3

The purpose of this research was to compare the marital satisfaction
in the married couple with similar and dissimilar personality traits.

The results show as follows :

1. Married couple who both scored high in the following factors would
have the highest marital satisfaction

- Out - going (I = 3.97)
- Dominande or Ascendance (I = 3.88)
- Conscientious (I = 4.15)
- Venturesome (I = 4.14)
- Experimenting (I = 3.97)

2. Married couple who both scored low in the following factors would
have the highest marital satisfaction

- Intelligence (I = 3.94)
- Happy-go-lucky (I = 4.03)
- Suspicious (I = 3.99)
- Apprehensive (I = 4.21)
- Shrewd (I = 3.91)
- Controlled (I = 3.98)
- Self-Sufficiency (I = 3.96)
- Tensed (I = 4.09)

3. Married couple who one scored high while the other scored low in
the following factors would have the highest marital satisfaction

- Tender-minded (I = 3.89)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*SK SK*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Chaiyaporn Wichawut*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*-*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ ดูแลอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ดร.ชัยพร วิชชาวุธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดการดำเนินการวิจัย รวมทั้งให้ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้ความรู้ ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตลอด ระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนวิจัยในครั้งนี้ และ ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และ รุ่นน้องภาควิชาจิตวิทยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือใน ด้านการเก็บข้อมูล และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณน้ำผึ้ง จานงครักษา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณพ่อ เป็นอย่างสูง ตลอดจนน้องชาย ที่ได้ให้การ สนับสนุน และ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณ คุณทวีศิลป์ กุลนาคดล ที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้าน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งให้กำลังใจ เอาใจใส่ แก่ผู้วิจัยด้วยความรักและห่วงใยเสมอมา

เพ็ญภา แพทย์พันธุ์
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ค
 บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	20
สมมติฐานของการวิจัย.....	21
ขอบเขตของการวิจัย.....	25
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	25
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
 2 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
6 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	106

ศูนย์วิทยทรัพยากร

มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	118
ประวัติผู้วิจัย.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สมมติฐานการวิจัยจำแนกตามองค์ประกอบบุคลิกภาพ และทฤษฎีที่ใช้ในการตั้งสมมติฐาน.....23
2	สรุปสมมติฐานการวิจัย.....24
3	จำนวนและร้อยละของผู้ที่หย่าร้างจำแนกตามอาชีพของ เพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งชายหญิงในปี พ.ศ. 2531.....28
4	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....30
5	ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Test-retest) ของแบบสอบ โดยวิเคราะห์ รายข้อ.....34
6	ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....40
7	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....42
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามีและภรรยา จำนวนบุตร จำนวนปีที่สมรส ระดับรายได้..43
9	ดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส ขนาดตัวอย่าง ค่าสถิติทดสอบ F และผลการทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ด้วย วิธีการ SNK จำแนกตามเงื่อนไขคะแนนบุคลิกภาพ.....44
10	ดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี ขนาดตัวอย่าง ค่าสถิติทดสอบ F และผลการทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการ SNK จำแนกตามเงื่อนไขคะแนนบุคลิกภาพ.....50
11	ดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ขนาดตัวอย่าง ค่าสถิติทดสอบ F และผลการทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการ SNK จำแนกตามเงื่อนไขคะแนนบุคลิกภาพ.....56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ.....62
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบ.....67
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบ.....71
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบ.....76
16	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ A ชอบออกสังคม.....81
17	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ A ชอบออกสังคม.....81
18	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ G มีหิริโอตัมปะ.....82
19	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ G มีหิริโอตัมปะ.....82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ Q1 ชอบทดลอง.....83
21	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคุณสมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ Q1 ชอบทดลอง.....84
22	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ H กล้าเสี่ยงภัย.....85
23	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคุณสมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ H กล้าเสี่ยงภัย.....85
24	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ B สติปัญญา.....86
25	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคุณสมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ B สติปัญญา.....86
26	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ C มั่นคงทางอารมณ์.....88
27	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคุณสมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ C มั่นคงทางอารมณ์.....88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ F ทำตนตามสบาย.....	89
29	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ F ทำตนตามสบาย.....	89
30	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ Q2 พึ่งตนเอง.....	90
31	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ Q2 พึ่งตนเอง.....	91
32	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ Q3 ควบคุมตัวเองได้.....	92
33	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ Q3 ควบคุมตัวเองได้.....	92
34	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ L ระวังสงสัย.....	94
35	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ L ระวังสงสัย.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
36	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ N ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม.....96
37	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ N ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม.....96
38	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ O ห้วนวิตก.....97
39	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ O ห้วนวิตก.....97
40	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ Q4 อารมณ์ตึงเครียด.....98
41	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ Q4 อารมณ์ตึงเครียด.....99
42	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ I จิตใจอ่อนแอ.....100
43	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพในองค์ประกอบ I จิตใจอ่อนแอ.....100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
44	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ M จินตนาการ.....101
45	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพ ในองค์ประกอบ M จินตนาการ.....102
46	เปรียบเทียบดัชนีความพึงพอใจในชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรส สามี และภรรยาในแต่ละองค์ประกอบบุคลิกภาพ E ใช้อำนาจ.....103
47	เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส กับ คะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพ ในองค์ประกอบ E ใช้อำนาจ.....103
48	สรุปการอภิปรายผลการวิจัย.....105
49	สรุปการวิจัย.....111

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ที่สมดุล.....	12
2	แสดงความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุล.....	13..

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย